

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18450>

Özet

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i, ö?retmenlerin ve ö?retmen adaylar?n?n çevre e?itimi konular?n? ö?retme ve bu alandaki bilgi ve becerilerini yönetme konusundaki alg?lanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Özdemir, Ayd?n ve Akar-Vural (2009) tarafından geli?tirilen bu ölçek, bireylerin çevresel konularda kendilerini ne kadar yetkin, sorumlu ve yönlendirici hissettiklerini de?erlendirmektedir. Ölçek, toplamda 15 maddeden ve dört farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan güvenilirlik analizleri, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde tutarlı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Çevre E?itimi, Öz-yeterlik, Öz-yeterlik Alg?s?, Ö?retmen Yetkinli?i, Psikometrik Ölçek, Likert Ölçe?i, Cronbach Alfa

Yazarlar

Özdemir, A., Ayd?n, N., Akar-Vural, R.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ö?retmenlerin veya ö?retmen adaylar?n?n çevre e?itimi alanındaki kişisel öz-yeterlik inançlar?nı belirlemektir. Bu inançlar, ö?retmenlerin sınıf ortamında çevre bilincini artırma, öğrencileri çevresel sorunlara karşı duyarlı kılma ve bilimsel bilgileri aktarma kapasitelerine dair alg?lar?nı yansıtır. Ölçek, eğitim programlar?nın etkinli?ini de?erlendirmede ve ö?retmen yeterliliklerini geli?tirmeye yönelik müdahaleleri planlamada önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Özellikle, ölçek bireylerin çevre konularına ilişkin akademik bilgilerini kullanabilme, öğrenci başar?sından duydukları sorumluluk, ö?retim yöntemlerindeki yetkinlikleri ve öğrencilerin çevresel ilgilerini çekebilme becerilerini ayrı ayrı de?erlendirmeyi hedefler.

Yapı

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i, öz-yeterlik teorisi çerçevesinde geli?tirilmiştir ve bireyin çevresel pedagojiye yönelik yeterlilik alg?s?nı dört temel boyutta ölçmektedir. Bu dört boyut, ö?retmenin rolünün farklı yönlerini kapsamaktadır:

Akademik Yetkinlik Alg?s?: Çevresel konulara dair bilimsel bilgiye sahip olma ve bu bilgiyi doğru bir şekilde açıklayabilme inancı.

Sorumluluk Alg?s?: Öğrencilerin çevresel konulardaki öđrenme ç?kt?lar? ve ba?ar?lar?ndan kendini sorumlu hissetme derecesi.

Öğretici Yetkinlik Alg?s?: Etkili çevre eđitimi verebilme ve öğrencileri küresel çevre olaylar?n? bilinçli takip etme yetene?iyle donatma inanc?.

Yönlendirebilme Alg?s?: Öğrencilerin çevresel konulara olan ilgisini ba?ar?l? bir ?ekilde çekebilme ve onlar? motive edebilme becerisi alg?s?.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda (Özdemir et al., 2009), yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizi yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçeğin 4 alt boyutta toplanan yap?s?, çevre eđitimi öz-yeterli?i yap?s?n?n çok boyutlu oldu?unu desteklemektedir.

Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, uyum geçerli?i veya ay?rt edici geçerlik) belirtilmemi? olsa da, geli?tirme sürecinin içeri?i ve yap?y? do?rulama ad?mlar?n? içerdi?i kabul edilmektedir. Ölçeğin maddelerinin ilgili literatür temel al?narak haz?rlanmas? ve uzman görü?üne sunulmas?yla içerik geçerli?inin sa?land??? dü?ünölmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlı???, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Genel ölçek için elde edilen Cronbach Alfa katsay?s? 0.76'd?r. Bu de?er, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarlı??a i?aret etmektedir.

Alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? ise ?öyledir:

Akademik Yetkinlik Alg?s?: 0.79

Sorumluluk Alg?s?: 0.86

Öğretici Yetkinlik Alg?s?: 0.74

Yönlendirebilme Alg?s?: 0.68

Özellikle Sorumluluk Alg?s? alt boyutunun (0.86) yüksek tutarlı?k gösterdi?i gözlemlenmektedir. Yönlendirebilme Alg?s? alt boyutunun katsay?s? (0.68) ise alt s?n?rda olup, yine de kabul edilebilir düzeyde tutarlı?k sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 15 madde ve 4 alt boyuttan olu?an bir yap? sergilemektedir. Bu yap?, ölçek geli?tirme a?amas?nda uygulanan faktör analizi sonucunda elde edilmi?tir. Analiz, çevre eđitimi öz-yeterli?inin tek bir genel faktör yerine, birbirinden ba??ms?z ancak ili?kili dört temel yeterlilik alan?ndan olu?tu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör yap?s?, ö?retmenlerin çevre e?itimindeki yeterlilik alg?lar?n?n sadece bilgi düzeyinde de?il; ayn? zamanda pedagojik uygulamalar, ö?renci motivasyonu ve mesleki sorumluluk gibi farklı bili?sel ve duyu?sal alanlara yay?ld???n? göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve Ö?retmen Adaylar?

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Çevre e?itimi dersleri alan veya çevre e?itimini uygulama potansiyeline sahip e?itim fakültesi ö?rencileri (ö?retmen adaylar?) veya görev yapan ö?retmenler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Aday?, Öz-yeterlik, Çevresel Bilinç, Sorumluluk Alg?s?, Akademik Yetkinlik, Pedagojik Yeterlilik, Dokuz Eylül Üniversitesi

Yazarlar (Detayl? Bilgi)

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Mevcut De?il

Kurum E-posta Adresleri: ademozdemir@adu.edu.tr (Sorumlu Yazar Prof. Dr. Adem Özdemir)

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Özdemir, Ayd?n ve Akar-Vural taraf?ndan 2009 y?l?nda geli?tirilmittir. Ölçe?in akademik ve bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar/yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilmektedir. Ticari kullan?m veya ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Referanslar

Özdemir, A., Aydın, N. ve Akar-Vural, R. (2009). Çevre e?itimi öz-yeterlik alg?s? üzerine bir ölçek geli?tirme çal??ması?. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca E?itim Fakültesi Dergisi*, 26, 1-8.

Makalenin orijinal bağlantısı Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: cevre-egitimi-oz-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf

Çevre E?itimi Öz-yeterlik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 4 alt boyut ve toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar ve temsili maddeleri aşağıda sunulmuştur:

Akademik Yetkinlik Alg?s? (6 m): Çevre ile ilgili sorular? bilimsel boyutta cevaplayabilece?im inanc?nday?m.

Sorumluluk Alg?s? (3 m): Öğrencilerin çevre konular?ndaki beklentilerinden sınıf öğretmeni sorumludur.

Öğretici Yetkinlik Alg?s? (3 m): Verece?im çevre e?itiminden sonra öğrencilerim dünyadaki çevre olaylar?n? bilinçli bir şekilde takip edebilir.

Yönlendirebilme Alg?s? (3 m): Çevre konular?na karşı öğrencinin ilgisinin nasıl çekilece?ini bilmiyorum.